

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 26 юни 2019 г.
(OR. en)

10592/19

ENER 392
CLIMA 196

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	10264/19
Относно:	Заклучения относно бъдещето на енергийните системи в Енергийния съюз, които да гарантират енергийния преход и постигането на целите в областта на енергетиката и климата до 2030 г. и след това — Заклучения на Съвета (25 юни 2019 г.)

Приложено на делегациите се изпращат заключенията на Съвета относно бъдещето на енергийните системи в Енергийния съюз, които да гарантират енергийния преход и постигането на целите в областта на енергетиката и климата до 2030 г. и след това, приети на заседанието на Съвета по транспорт, телекомуникации и енергетика, проведено на 25 юни 2019 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА

относно бъдещето на енергийните системи в Енергийния съюз, които да гарантират енергийния преход и постигането на целите в областта на енергетиката и климата до 2030 г. и след това

Съветът на Европейския съюз:

1. КАТО ПРИПОМНЯ:

- заключенията, приети от Европейския съвет на 13 и 14 декември 2018 г., особено по отношение на поканата за продължаване на работата по въпросите, изложени в съобщението на Комисията „Чиста планета за всички“,
- заключенията, приети от Европейския съвет на 21 и 22 март 2019 г., в които се подчертава, че е важно ЕС да представи до 2020 г. амбициозна дългосрочна стратегия,
- заключенията, приети от Европейския съвет на 20 юни 2019 г., отнасящи се до съобщението на Европейската комисия относно европейска стратегическа дългосрочна визия за просперираща, модерна, конкурентоспособна и неутрална по отношение на климата икономика,
- законодателния пакет „Чиста енергия за всички европейци“, който определя рамката за изпълнение на целите на Съюза в областта на климата и енергетиката до 2030 г. относно намаляване на емисиите на парникови газове, увеличаване на енергията от възобновяеми източници, подобряване на енергийната ефективност и електроенергийни междусистемни връзки,
- заключенията, приети от Съвета на 21 ноември 2018 г., относно бъдеща стратегия за промишлената политика на ЕС, в които се изтъква, че е важно промишлената политика да бъде интегрирана във всички политики на ЕС, в т.ч. енергийната политика.

2. КАТО ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ:

- Съобщението на Комисията от 16 февруари 2016 г. относно „Стратегия на ЕС в сферата на отоплението и охлаждането“,
- Съобщението на Комисията от 23 ноември 2017 г. относно засилване на възможностите на европейските енергийни мрежи,
- Доклада на Комисията от 9 януари 2019 г. относно енергийните цени и разходи в Европа,
- Доклада на Комисията от 9 април 2019 г. „Четвърти доклад за състоянието на енергийния съюз“,
- Съобщението на Комисията от 3 април 2019 г. относно киберсигурността в енергийния сектор.

3. КАТО ПРИЗНАВА петте измерения на Енергийния съюз с ориентирана към бъдещето политика в областта на климата, които са тясно свързани помежду си и взаимно се подсилват: енергийна сигурност, солидарност и доверие; напълно интегриран европейски енергиен пазар; енергийна ефективност, допринасяща за ограничаване на потреблението; декарбонизация на икономиката; и научни изследвания, иновации и конкурентоспособност, както и необходимостта да се осигури съгласувана стратегия и балансиран подход на петте измерения, и КАТО ОТЧИТА, че е важно всички секторни политики да бъдат интегрирани в подкрепа на целите в областта на енергетиката и климата, сигурността на доставките и достъпа на потребителите до енергия.

4. ПОДЧЕРТАВА колко е важно ЕС да представи амбициозна дългосрочна стратегия до 2020 г., целяща неутралност по отношение на климата в съответствие с Парижкото споразумение, като същевременно се вземат предвид особеностите на държавите членки и конкурентоспособността на европейската промишленост, и ОТЧИТА необходимостта от засилване на усилията в световен мащаб за борба с изменението на климата в светлината на най-новите научни данни, и по-конкретно специалния доклад на Междуправителствения комитет по изменение на климата (IPCC) относно въздействието на глобалното затопляне от 1,5 °C спрямо нивата от прединдустриалната епоха.

5. ИЗТЪКВА, че е необходим енергиен преход към ценово достъпна, безопасна, конкурентоспособна, сигурна и устойчива енергийна система, както и да бъдат постигнати целите в областта на енергетиката и климата до 2030 г. и след това, по-специално чрез разработване на взаимосвързани, надеждни и ефективни от гледна точка на разходите енергийни мрежи, и чрез модернизиране на енергийната система посредством насърчаване на иновативни технологии, цифровизация и свързване и интегриране на сектори, като същевременно ПРИЗНАВА, че добре функциониращите енергийни пазари са важни за икономически ефективен енергиен преход, отчита принципа на технологична неутралност, както и правото на държавите членки да избират своя енергиен микс и технологии.

6. ПОДЧЕРТАВА значението на амбициозните интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата и ефективното им прилагане, както и значението на регионалното координиране и сътрудничество между държавите членки във връзка с тези планове, като същевременно се вземат предвид особеностите на държавите членки и различните възможности, отразени в посочените планове, и се зачита правото на държавите членки да определят своя избор между различни енергийни източници и общата структура на енергийното си снабдяване, и ОТЧИТА ролята на системата за управление на Енергийния съюз и обмена на най-добри практики за гарантиране и улесняване постигането на целите в областта на енергетиката и климата до 2030 г. и след това.

7. ИЗТЪКВА, че е важно гражданите и предприятията да бъдат в центъра на процеса на енергиен преход, за да се гарантира обществената подкрепа за целите на ЕС в областта на енергетиката и климата до 2030 г. и след това и приемането от обществеността на свързаните с това мерки, че е важно да се осигури справедлив и честен преход, който да взема предвид уязвимите потребители, енергийната бедност и регионалното социално и икономическо въздействие, напр. върху регионите с интензивно използване на въглища, нефтошисти и торф¹.

8. ПОДЧЕРТАВА необходимостта от ценово достъпна енергия за битовите потребители, както и за промишлеността, за да се гарантира нейната конкурентоспособност в световен мащаб.

9. ИЗТЪКВА необходимостта от равнопоставеност за европейските производители на електроенергия, за да се гарантира конкурентоспособност, като същевременно се спазват целите на Съюза в областта на енергетиката и климата по отношение на производителите от трети държави.

¹ Както се посочва напр. „Платформата на регионите в преход с интензивно използване на въглища и въглерод“.

10. ОТЧИТА необходимостта от публични и частни инвестиции за улесняване на енергийния преход във всички имащи отношение сектори и значението на осигуряването на адекватна финансова подкрепа на равнище ЕС и на национално равнище, както и на стабилна и предвидима инвестиционна рамка, и във връзка с това ИЗТЪКВА значимостта на цялостната финансова рамка на ЕС, ролята на Европейската инвестиционна банка за предоставяне на условия за умножаване на устойчивите инвестиции и значимостта на правилата на ЕС за държавната помощ, съгласувани с целите на ЕС в областта на енергетиката и климата до 2030 г. и след това, както и с имащото отношение законодателство на ЕС за изпълнението на тези цели.

11. ПОДЧЕРТАВА необходимостта от прилагане на принципа „енергийната ефективност на първо място“ в съответствие с Регламента относно управлението на Енергийния съюз и от подобряване на енергийната ефективност, например чрез намаляване потреблението на енергия в сградите, в енергийната инфраструктура, както и в промишлените уреди, и едновременно с това ИЗТЪКВА необходимостта от премахване на регулаторните и други пазарни бариери и от използване на общи стандарти.

12. ПРИЗНАВА важната роля на регионалното сътрудничество за гарантиране на енергийния преход и постигането на целите на Енергийния съюз, включително чрез вече създадените форуми за сътрудничество в ЕС и с външни участници.

I. За насърчаване на разработването на надеждни и ефективни от гледна точка на разходите енергийни мрежи Съветът:

13. ИЗТЪКВА значението, което ефективните от гледна точка на разходите и ефикасни местни, регионални и национални енергийни мрежи, в качеството си на фактори за енергийния преход, имат за функционирането на вътрешния пазар и за гарантиране сигурността на доставките, с акцент върху диверсификацията на енергийните източници и маршрути и подобряване интеграцията на пазарите;

14. ПОДЧЕРТАВА колко е важно енергийната инфраструктура да бъде подготвена да се възползва от възможностите, предлагани от текущия процес на модернизация и декарбонизация и от нарастващия дял на енергията от възобновяеми източници, за да се осъществи преход към сигурна, пригодна за целта, модерна, ефективна, интелигентна и устойчива енергийна система в ЕС.

15. ОПРЕДЕЛЯ следните приоритети за енергийна инфраструктура:

- a. Ускоряване развитието на трансграничните междусистемни връзки, необходими за постигане на целта за междусистемна електроенергийна свързаност от 10 % за 2020 г., със стремеж към постигане на целта от 15 % за 2030 г., съгласно определеното в Регламента относно управлението на Енергийния съюз, и към подкрепа на проекти от решаващо значение за свързването, интегрирането и синхронизирането на системите на държавите членки в енергийните мрежи на ЕС, както и към преодоляване на затрудненията в рамките на дадена държава и решаване на проблема с липсващите вътрешни връзки, с цел постигане на напълно ефективен и по-интегриран вътрешен енергиен пазар; и повишаване гъвкавостта на енергийния и електроенергийния сектор чрез насърчаване, наред с другото, на съхраняването на енергия, разрастването на мрежите, гъвкавото производство, технологиите „power-to-x“, свързването на сектори, както и решенията за управление на търсенето, напр. интелигентно измерване;
- b. Улесняване въвеждането на възобновяемите енергийни източници, както и тяхната интеграция в мрежите както на равнище пренос, така и на ниво разпределение, включително интеграция чрез офшорни мрежи и центрове, по-специално чрез насърчаване на секторната интеграция и разработването на решения за съхранение, като се има предвид необходимостта от засилени преносни мрежи за поддържане стабилността на мрежата и сигурността на доставките;
- c. Улесняване по-нататъшната електрификация на икономиката, по-специално в отраслите с интензивно използване на емисии, напр. секторите на транспорта и промишлеността;
- d. Оползотворяване на значителния потенциал за внедряването на възобновяема топлинна енергия, отпадна топлина и високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия в сектора на отоплението и охлаждането, включително централното отопление и охлаждане;
- e. Насърчаване развитието на инфраструктура за електронна мобилност, възобновяеми и други алтернативни горива като водород, биогаз и синтетични горива, в съответствие с Директива 2014/94/ЕС за разгръщането на инфраструктура за алтернативни горива, напр. инфраструктура за зареждане на електрически превозни средства в публичния и в частния сектор в целия ЕС;
- f. Анализиране ролята на съществуващата инфраструктура, за да се осигури ценово ефективен енергиен преход и да се избегнат блокиращите ефекти и блокирането на активи, и да се оптимизира използването на съществуващата инфраструктура и наличните междусистемни връзки чрез максимално оползотворяване на пазарната интеграция, свързването на сектори и регионалното сътрудничество;
- g. Гарантиране защитата на критичната енергийна инфраструктура и нейната киберсигурност.

II. За насърчаване на разработването и внедряването на иновативни технологии

Съветът:

16. НАСТОЯВА, че е важно да се осигури равнопоставеност за наличните и нововъзникващите технологии с ниски нива на въглеродни емисии и основани на пазара решения, и ИЗТЪКВА СПЕЦИАЛНО, че технологиите, които предстои да се внедряват, трябва да бъдат надеждни, безопасни, устойчиви и съобразени с околната среда.

17. ОТЧИТА значимостта на научните изследвания и демонстрационните дейности, както и на условията, които позволяват разработването и съзряването при пазарни условия на иновативни нови технологии, допринасящи за постигането на целите на Съюза в областта на енергетиката и климата, ИЗТЪКВА необходимостта от значително увеличаване на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност и иновации, за да се подпомогне технологичното лидерство на европейските дружества както по отношение на установените, така и на нововъзникващите технологии, като същевременно се насърчават бизнес моделите и социалните иновации с цел гарантиране внедряването и приемането на технологичните решения, и във връзка с това НАСЪРЧАВА разработването на технологии, улесняващи структурната промяна в начина, по който обществото и предприятията се отнасят към енергетиката, чрез стимулиране на промени в поведението на отделните лица и дружества, които ще допринесат за подпомагане на енергийния преход.

18. ПОДЧЕРТАВА, че цифровизацията, в т.ч. развитието на интелигентни мрежи, управлението на данните и тяхната защита, ще играят основна роля за бъдещите енергийни системи, като предоставят по-голяма гъвкавост и подкрепят принципа „енергийната ефективност на първо място“ и сигурността на доставките, и едновременно с това ОТЧИТА, че киберсигурността и защитата на личните данни ще трябва да бъдат гарантирани навсякъде в енергийния сектор.

19. ИЗТЪКВА ОТНОВО, че системите за съхранение, както конвенционални, така и произтичащи от нови решения, са от ключово значение за прехода, когато допринасят за декарбонизацията.

20. НАСЪРЧАВА подобряването на и достъпа до фондовете на ЕС, по-специално за активните потребители и енергийни общности, както и за промишлеността, когато въвеждат иновации и се адаптират към потребностите на енергийния преход, като същевременно се гарантира равнопоставеност в рамките на всички участници на пазара.

21. ИЗТЪКВА значимостта на основаните на пазара решения в съчетание с икономически ефективна финансова подкрепа за бързото внедряване на енергията от възобновяеми източници, наред с другото чрез новия механизъм на Съюза за финансиране на енергията от възобновяеми източници в рамките на многогодишната финансова рамка, енергийната ефективност и други технологии с ниски емисии, с цел извличане на ползи от възобновяемите енергийни източници и потенциала за енергийна ефективност, особено в сградния сектор, както и чрез оползотворяване на полезните взаимодействия с други схеми на ЕС за финансиране, напр. „Хоризонт Европа“, Механизма за свързване на Европа, програмата „InvestEU“ и структурните фондове, за да се осигури икономически ефективно финансиране на енергийния преход, и във връзка с това НАСЪРЧАВА използването на финансови инструменти за намаляване на риска за секторите на възобновяемите енергийни източници и енергийната ефективност.

22. КАТО ОТЧИТА амбицията на Съюза в областта на енергията от възобновяеми източници и енергийната ефективност, ВЗЕМА ПОД ВИНМАНИЕ факта, че решенията, основаващи се на технологиите за улавяне и съхранение на въглероден диоксид и за улавяне и използване на въглерод, могат да участват в декарбонизацията, особено за намаляване на емисиите от промишлените процеси, в държавите членки, които избират тази технология.

23. ОТЧИТА, че е необходимо да бъдат оценявани и вземани предвид както в икономическо, така и в социално отношение разходите и ползите от внедряването на нови технологии, с цел запазване и подобряване на промишлената конкурентоспособност на ЕС на световно равнище за насърчаване на растежа и заетостта, като същевременно се избягват мерки, които биха били в ущърб на Съюза, и ИЗТЪКВА възможностите, които един истински европейски подход към индустриалната политика предлага за създаване на подходящи и благоприятни условия за водещата роля на ЕС по отношение на енергийния преход.

III. За насърчаване на свързването и интегрирането на сектори Съветът:

24. ИЗТЪКВА колко важни са интегрирането и свързването на сектори, напр. секторите на електроенергията, газа, отоплението и охлаждането, както и транспортната инфраструктура, подкрепяни от цифровизацията, които са от ключово значение за допринасяне към декарбонизацията на енергийната система по икономически ефективен начин и като се има предвид, че участието на гражданите и собственото потребление, напр. чрез интелигентни градове и енергийни общности, е важно за това да се осъществи свързването на сектори.

25. НАСТОЯВА, че е важно да се осигури равнопоставеност между различните сектори, така че да се внедряват по-рентабилни и надеждни решения за декарбонизация, и във връзка с това ИЗТЪКВА, че е необходимо да се анализират възможните регулаторни и други необосновани пречки пред и пропуски на пазара и да се проучат общи стандарти, за да се улесни навлизането на пазара и развитието на секторната интеграция и технологиите за свързване на сектори.

26. ИЗТЪКВА необходимостта от по-пълноценно оползотворяване на полезните взаимодействия между различните елементи на енергийната система, производството, транспорта, търговията, преобразуването, разпространението и потреблението, както и от предоставянето на повече права на потребителите, включително в транспорта и промишлеността, да станат активни участници в енергийната система, като по този начин допринасят за декарбонизацията и гъвкавостта на системата.

27. ПРИДАВА ОСОБЕНО ЗНАЧЕНИЕ на потенциала на биогаза и биометана, както и на разработването и внедряването на безопасни и устойчиви технологии с ниски нива на въглеродни емисии, допринасящи за декарбонизацията. Производството на водород, по-специално от възобновяеми източници, има потенциал, който трябва да бъде допълнително оценен и проучен, с оглед на оптималното използване на съществуващата газова инфраструктура на ЕС в една декарбонизирана енергийна система.

С оглед на следващия законодателен мандат Съветът:

28. ПРИЗОВАВА Европейската комисия да вземе предвид горепосочените принципи, когато представя предложения във всички области на политиките, и по-конкретно предложения за по-нататъшното развитие на надеждни и икономически ефективни енергийни мрежи и за по-нататъшното модернизиране на енергийната система чрез насърчаване на иновативни технологии, цифровизация и свързване и интегриране на сектори, като същевременно се полагат усилия за постигане на неутралност по отношение на климата в съответствие с разпоредбите на Парижкото споразумение.

29. ПРИЗОВАВА Европейската комисия да осъществи анализ на технологиите за свързване и интегриране на сектори, включително производството на водород, по-специално по отношение на регулаторните и пазарните бариери, и въз основа на този анализ да проучи възможните инициативи, свързани с ефикасното интегриране и внедряване на подобни технологии и енергийни носители.

30. ПРИЗОВАВА Европейската комисия да отрази усилията, необходими за постигане на целите на ЕС в областта на енергетиката и климата за 2030 г., в контекста на всяко бъдещо преразглеждане на правилата на ЕС за държавните помощи.